

เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔๑ ประจำเดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

งานวิจัยและพัฒนา

- * ความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- * ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

บทความ

- * การทำงานเป็นทีม
- * แนวโน้มและวิสัยทัศน์ของนักวิจัยของไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

“ข้อมูลมาตรฐาน วิชาการก้าวไกล รัฐสภาไทยก้าวหน้า”

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔๑

ประจำเดือน มกราคม ๒๕๕๘

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคคลในวงงานรัฐสภา อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท

กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๖๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๖๒

ที่ปรึกษา

นายบุญเรือง บุรภัคดี

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

บรรณาธิการบริหาร

นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม

ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

นางสาวอุษา	โฆษิตตระกูล	วิทยากร ๘
นางสิวพร	สุขเอียด	วิทยากร ๘
นางสาวพจนา	ธีรามนตร์	วิทยากร ๗
นางสุทธาทิพย์	ถีนวัฒนากุล	วิทยากร ๖
นางสาวนารีลักษณ์	ศิริวรรณ	วิทยากร ๖
นายจันทมร	สีหาบุญลี	วิทยากร ๕
นางสาวปิยะวรรณ	ปานโต	วิทยากร ๔
นางสาววิมลลักษณ์	ศานติธรรม	วิทยากร ๔

บรรณาธิการ

นางสาววิมลลักษณ์ ศานติธรรม

ผู้จัดพิมพ์

นางสาวธณัฐดา หาเรือนศรี

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๔

นางสาวพิมพ์ชนก นะธา

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

ฝ่ายเผยแพร่

นางศศิภา พลอยเสงี่ยมพงษ์

เจ้าพนักงานธุรการ ๒

“ปัจเจกขอให้สุข แสนสุขปลอดภัย เหล่าจขอขอคุ้มภัย ก้าวหน้าไกลในปีจ”

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ขออัญเชิญกลอนอวยพรพระราชทานจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเป็นศิริมงคลแก่ทุกท่านในปีใหม่นี้ ชาวสารงานวิจัยและพัฒนาฉบับประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๙ ขอเปิดศักราชใหม่กับงานวิจัยและพัฒนาด้วยเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจในวงการศึกษาคือ เรื่อง ความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความพร้อม ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงปัจจัยที่มากเกี่ยวข้องในหลาย ๆ ด้าน และมีผลต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนงานวิจัยอีกเรื่องคือ ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ทราบในบทบาท อำนาจหน้าที่ และเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการมีคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ข้อขัดข้องในการดำเนินงานของคณะกรรมการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

บทความที่น่าสนใจในเดือนนี้ เรื่องแรกเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน คือ การทำงานเป็นทีม ส่วนเรื่องที่สองเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคาดการณ์ด้านการวิจัยในอนาคต คือ แนวโน้มและวิสัยทัศน์ของนักวิจัยของไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สาระน่ารู้เนื่องจากวันเสาร์ที่สองของเดือนมกราคมเป็นวันเด็กแห่งชาติ จึงขอนำเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพของเด็ก ๆ คือ เด็กอ้วน เพื่อจะได้ทราบสาเหตุและหาทางป้องกันแก้ไขได้ทันที่ เปิดโลกกว้างด้วยศัพท์วิจัยเสนอคำว่า แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ได้รับความนิยมชนิดหนึ่ง ด้านแวดวงนักวิจัยขอแนะนำให้รู้จักนักวิจัยผู้ทรงคุณวุฒิในหลายด้าน ไม่ว่าจะด้านกฎหมาย ด้านการเมืองการปกครอง ด้านการศึกษา ท่านคือ ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปิดท้ายวิจัยฉบับนี้จะเป็น ประวัติวันขึ้นปีใหม่

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากบทความ เนื้อหาสาระที่กองบรรณาธิการได้มอบให้เป็นของขวัญในปีใหม่นี้

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

งานวิจัยและพัฒนา

- ☞ ความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
วิมลรักษ์ ศานติธรรม ๑
- ☞ ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
จันทมร สีหาบุญลี ๗

บทความที่น่าสนใจ

- ☞ การทำงานเป็นทีม
นารีลักษณ์ ศิริวรรณ ๑๕
- ☞ แนวโน้มและวิสัยทัศน์ของนักวิจัยของไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙
สุทธาทิพย์ ถิ่นวัฒนากุล ๑๙

สารความรู้

- ☞ เด็กอ้วน
จันทมร สีหาบุญลี ๒๖

เปิดโลกกว้างด้วยศัพท์วิจัย

- ☞ แบบสอบถาม (Questionnaire)
ปิยะวรรณ ปานโต ๒๘

แวดวงนักวิจัย

- ☞ ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์
วิมลรักษ์ ศานติธรรม ๓๐

ปิดท้ายวิจัย

- ☞ วันขึ้นปีใหม่
กองบรรณาธิการ ๓๕

ความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

บทความวิจัยเรื่องนี้ เรียบเรียงสรุปจากงานวิจัย เรื่อง ความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ของ รศ.นิตยา เงินประเสริฐศรี และคณะ แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๕

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ตามอุดมการณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่น มีเป้าหมายเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรของท้องถิ่นและความต้องการของคนในท้องถิ่น ทั้งนี้ การกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักสากล จำแนกเป็น ๓ รูปแบบ คือ การแบ่งอำนาจ (deconcentration) การมอบอำนาจ (delegation) และการถ่ายโอนอำนาจ (devolution) การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการกระจายอำนาจทางการศึกษาในรูปแบบของการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อวิเคราะห์นโยบายการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. เพื่อเสนอทางเลือกและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งประกอบด้วยกฎหมาย นโยบาย แผน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา
๒. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งฝ่ายรัฐศาสตร์และฝ่ายการศึกษา

๓. การศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียระดับปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมในท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาจากกรณีศึกษาด้วย

ผลการศึกษา

๑. ความพร้อมของบริบท

บริบททางกฎหมาย และการเมืองการปกครองของไทย ยังไม่พร้อมรับนโยบายการถ่ายโอนสถานศึกษา กล่าวคือ

๑.๑ มีความเข้าใจที่สับสน และขัดแย้งในการตีความตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้ง ๓ ฉบับ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๑.๒ ภาคการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็ง

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็งและไม่เป็นอิสระจากระบบอำนาจและอิทธิพล
- ประชาคมในท้องถิ่น ยังไม่มีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตรวจสอบในระบบการเมืองการปกครองของท้องถิ่น

๑.๓ นโยบายการถ่ายโอนสถานศึกษา ก่อตัวขึ้นจากระดับบน และเป็นการบังคับด้วยกฎหมาย ขาดการมีส่วนร่วมเท่าที่ควรในระดับล่าง

๑.๔ ท่าทีของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภาคการเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้รับนโยบาย และประชาคมการศึกษา ยังไม่เป็นไปในทิศทางที่สนับสนุนนโยบายการถ่ายโอนสถานศึกษา

๒. ทรรศนะจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในระดับปฏิบัติ ๓ ฝ่าย สรุปได้ว่า

๒.๑ ฝ่ายรับโอน คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่า นโยบายในการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา มีความเหมาะสมตามหลักการกระจายอำนาจ และเป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับโอนตามกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัตินั้น ความเหมาะสมในการรับโอนภารกิจนี้ขึ้นอยู่กับประเภทและระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประเมินศักยภาพของตนเองว่ายังไม่พร้อมและยังไม่ต้องการรับภาระในการจัดการศึกษา

๒.๒ ฝ่ายถูกโอน คือ ครูและบุคลากรการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นว่า นโยบายการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาไม่เหมาะสมกับบริบทของไทยในขณะนี้ ทั้งนี้เพราะองค์กรท้องถิ่น

และประชาคมท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารขององค์กรท้องถิ่นส่วนมากไม่มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ชาวการศึกษาประเมินว่าองค์กรท้องถิ่นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ อบต. ยังไม่มีความพร้อมและความเหมาะสมในการจัดการศึกษา อีกทั้งเห็นว่า การถ่ายโอนสถานศึกษาจะก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบหลายประการ จึงควรชะลอการดำเนินการตามนโยบายนี้ หรือ ดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไปตามความพร้อม

๒.๓ ฝ่ายประชาชน คือผู้รับบริการซึ่งจะได้รับผลโดยตรงจากการจัดการศึกษา มีความเห็นที่โน้มเอียงไปในทิศทางเดียวกับชาวการศึกษา กล่าวคือ เห็นด้วยในหลักการของการกระจายอำนาจ แต่ไม่มีความศรัทธาเชื่อมั่นในความพร้อมของการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น อีกทั้งเห็นว่าประชาชนยังไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมืองการปกครองได้อย่างแท้จริง และปลอดภัยดังนั้น จึงยังไม่มี ความเหมาะสมที่จะดำเนินการตามนโยบายการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา ซึ่งเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ในท้องถิ่นในระดับล่าง ส่วนใหญ่ยังไม่รับรู้และไม่ให้ความสนใจประเด็นในเรื่องการถ่ายโอนการศึกษามากนัก

เสียงสะท้อนของผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๓ กลุ่มนี้ บ่งบอกว่าการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้บังเกิดผลดีต่อทุกฝ่ายและต่ออนาคตการศึกษาของชาติ จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบและรอบด้าน ประเด็นความเหมาะสมจึงไม่ได้อยู่ที่การบังคับตามเงื่อนไขเวลา แต่อยู่ที่ความพร้อมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๓. ลักษณะที่บ่งชี้ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับโอน

ลักษณะที่บ่งชี้ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับจากร่างเกณฑ์ประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา และได้นำไปตรวจสอบความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ลักษณะ ๖ ประการดังต่อไปนี้ พร้อมตัวชี้วัด

- ๑) มีคณะกรรมการการศึกษาที่มีศักยภาพในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น
- ๒) มีแผนการจัดการศึกษาที่แสดงความพร้อมด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- ๓) มีแผนงานด้านการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานบุคคลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของรัฐ
- ๔) มีแผนงานด้านการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่ชัดเจน
- ๕) มีศักยภาพด้านรายได้ที่จัดเก็บได้ และสามารถจัดสรรเพื่อเป็นงบประมาณสมทบในการบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
- ๖) มีแผนการบริหารและแผนติดตามการใช้งบประมาณด้านการศึกษาที่โปร่งใส ตรวจสอบได้

๔. ลักษณะที่บ่งชี้ความพร้อมของสถานศึกษาในการถ่ายโอน

ลักษณะบ่งชี้ความพร้อมของสถานศึกษาในการถ่ายโอน ประมวลจากหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ และความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ :

๑) สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานการศึกษา (ตามเกณฑ์ของ สมศ.)

- สถานศึกษามีความสามารถจัดการเรียนการสอนจนทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
- สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา
- สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
- ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ
- ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ
- สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒) สถานศึกษาที่ไม่เข้าข่ายข้อยกเว้นในการถ่ายโอน ในกรณีการจัดการศึกษาลักษณะพิเศษ

๓) สถานศึกษาที่คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบในการถ่ายโอน

ทั้งนี้ ลักษณะบ่งชี้สำคัญที่สุดตามความคิดเห็นของฝ่ายท้องถิ่น และฝ่ายการศึกษา ได้แก่ ลักษณะในข้อที่ ๑)

๕. ปัจจัยที่บ่งชี้ความสำเร็จในการถ่ายโอนสถานศึกษา

จากข้อมูลทุกระดับในการศึกษาครั้งนี้ นำมาสังเคราะห์โมเดลเชิงระบบ “ปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จในการถ่ายโอนสถานศึกษา” ซึ่งประกอบด้วย ๓ กลุ่มปัจจัย ได้แก่

- ๑) ปัจจัยด้านความพร้อม มี ๘ ปัจจัยหลัก พร้อมด้วย ๒๑ ตัวชี้วัด ตามน้ำหนักความสำคัญ
- ๒) ปัจจัยด้านความต้องการ มี ๑ ปัจจัยหลัก พร้อมด้วย ๓ ตัวชี้วัด ตามน้ำหนักความสำคัญ
- ๓) ปัจจัยด้านความเหมาะสม มี ๑ ปัจจัยหลัก พร้อมด้วย ๖ ตัวชี้วัด ตามน้ำหนักความสำคัญ

๖. หลักการและกลยุทธ์ในการถ่ายโอนสถานศึกษา

เพื่อให้การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อการศึกษาของไทย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

๖.๑ หลักการ

- ๑) ให้เป็นการถ่ายโอนแบบค่อยเป็นค่อยไป บนเงื่อนไขของความพร้อม ความต้องการและความเหมาะสม
- ๒) คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการถ่ายโอน
- ๓) การถ่ายโอนต้องไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งไม่ขยายช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษา
- ๔) การถ่ายโอนต้องไม่ส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา

๖.๒ กลยุทธ์ (พร้อมมาตรการ)

- ๑) เสริมสร้างความพร้อมของเงื่อนไขทางบริบทเพื่อรองรับการถ่ายโอนสถานศึกษา
- ๒) พัฒนาโครงสร้างและกลไกรองรับภารกิจการถ่ายโอนสถานศึกษา
- ๓) เสริมสร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการถ่ายโอนสถานศึกษา
- ๔) วิจัยและพัฒนาแนวทางและกระบวนการถ่ายโอนสถานศึกษาที่เหมาะสม
- ๕) พัฒนาระบบและหลักเกณฑ์ประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยอมรับร่วมกัน
- ๖) ดำเนินการถ่ายโอนสถานศึกษาตามความพร้อมและความต้องการ
- ๗) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายการถ่ายโอนสถานศึกษาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

๗. ความเหมาะสมของนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา และข้อเสนอแนะทางเลือก

๗.๑ นโยบายการกระจายอำนาจในรูปแบบการถ่ายโอนอำนาจ ยังไม่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในขณะนี้

๗.๒ ข้อเสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการกระจายอำนาจทางการศึกษา มีดังนี้

๑) กำหนดให้การถ่ายโอนอำนาจทางการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา เป็นเป้าหมายสุดท้ายของการกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทย โดยต้องดำเนินการบนเงื่อนไขความพร้อม และเมื่อการปฏิรูปการศึกษาตาม พร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บรรลุตามเป้าหมายแล้ว

๒) ในระยะเปลี่ยนผ่านก่อนการกระจายอำนาจแบบสมบูรณ์ ทางเลือกของนโยบายที่เหมาะสมควรจะเป็น “การกระจายอำนาจแบบผสมผสาน” โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ (ในโครงสร้างใหม่) รับผิดชอบเป็นกระทรวงหลักในการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในระบบคู่ขนานโดยมีเอกภาพเชิงนโยบาย ทั้งนี้ เงื่อนไขที่สำคัญที่สุดคือ ความเข้มแข็งของการบริหารจัดการที่สถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีการศึกษาทดลองหารูปแบบที่เหมาะสมที่สุดของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในบริบทสังคมไทยต่อไป

ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียบเรียงเห็นว่า ผลงานการวิจัยเรื่องดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติหรือสังคม ดังนี้

การศึกษาวิจัยเรื่องความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย จะทำให้สมาชิกรัฐสภาได้ทราบถึงความคิดเห็น และเสียงสะท้อนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย อันได้แก่ ฝ่ายรับโอน ฝ่ายถูกโอน ฝ่ายประชาชน และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งฝ่ายรัฐศาสตร์และฝ่ายการศึกษา เพื่อจะได้นำความคิดเห็นดังกล่าวมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข และสมาชิกรัฐสภาอาจจะต้องนำกฎหมายอย่างน้อย ๓ ฉบับ มาตีความ และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภาต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในหลาย ๆ ด้าน เพื่อจะได้นำความคิดเห็น กฎหมาย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อทุกฝ่าย และต่ออนาคตการศึกษาแห่งชาติ

เรียบเรียงโดย วิมลรักษ์ ศานติธรรม

เอกสารอ้างอิง

รศ. นิตยา เงินประเสริฐศรี และคณะ. ความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.

ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

บทความวิจัยเรื่องนี้ เรียบเรียงสรุปจากงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ของนายสรศักดิ์ เพียรเวช ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๔๖

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ระบบคณะกรรมการเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อสภาผู้แทนราษฎรมาก เพราะระบบคณะกรรมการเป็นกลไกที่สำคัญในการช่วยให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรที่มีบทบาทในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ คือ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการเต็มสภาของสภาผู้แทนราษฎร แต่ที่ผ่านมามีคณะกรรมการที่มีบทบาทสูงมากในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎร คือ คณะกรรมการวิสามัญ

ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นับว่าเป็นปัญหาที่น่าสนใจมาก เนื่องจากการทำงานของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมุ่งเน้นอยู่ที่การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยมีได้มุ่งเน้นเรื่องการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ และการทำงานของคณะกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ยังขาดความรอบคอบอีกมาก

ดังนั้น เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรยังไม่มีประสิทธิภาพ และยังไม่สนองตอบความต้องการของประชาชนได้ เพราะกฎหมายบางฉบับขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบ กฎหมายบางฉบับสมควรยกเลิก กฎหมายบางฉบับไม่ทันสมัย กฎหมายบางฉบับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงทำให้ผู้ศึกษาวิจัยต้องการทราบว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร ซึ่งศึกษาเฉพาะคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ว่าได้ใช้บทบาทอำนาจหน้าที่อย่างรอบคอบ มีความถูกต้องหรือไม่เพียงใด หรือมีข้อกฎหมาย

ที่ควรปรับปรุงแก้ไขประการใด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้สอดคล้องกับแนวทางที่ควรจะเป็น ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาแนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร และเจตนารมณ์ในการมีคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔

๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคข้อขัดข้องในการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร และวิเคราะห์ปัญหาของคณะกรรมการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข้ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยโดยวิธีวิจัยเอกสาร (Document Research) เอกสารปฐมภูมิ (Primary Document) และวิจัยเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Document) พร้อมทั้งใช้วิธีการสังเกตติดตาม (Observation) การดำเนินงานของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบคณะกรรมการและทำให้ทราบปัญหา และผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ในเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการ

๓. เพื่อประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาและใช้ข้อมูลในการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ความหมายของกรรมาธิการ

กรรมาธิการ (Members of committee) คือบุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นประกอบเป็นคณะกรรมการเพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา ดังนั้น จึงทำให้เห็นภาพว่า คณะกรรมาธิการ คือ องค์กรเล็ก ๆ หรือคณะทำงานในสภา ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่สภามอบหมาย และที่มาของคณะกรรมการโดยทั่วไปจะถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประโยชน์และความจำเป็นของการมีคณะกรรมการ

๑. การแบ่งเบาภาระของสภา
๒. ได้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการเฉพาะด้านมาเสริมกิจการของสภาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๓. ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมในการประชุมพิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ ก่อนที่สภาจะลงมติเรื่องนั้น ๆ
๔. สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ (ACT) หมายถึง กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ความหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (Organic Laws) หมายถึง พระราชบัญญัติที่มีลักษณะพิเศษที่ถูกกำหนดกรอบหรือขอบเขต เนื้อหาสาระไว้ในรัฐธรรมนูญอันมีความมุ่งหมายที่จะช่วยให้รัฐธรรมนูญมีความชัดเจนและมีทิศทางที่แน่นอน มันคงยิ่งขึ้น และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้ทั้งสิ้น ๘ ฉบับด้วยกัน คือ

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๔. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
๕. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๖. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

๗. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง
๘. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

วิเคราะห์ปัญหาของคณะกรรมการสิทธิการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ตามปกติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดย
คณะกรรมการสิทธิการสภาผู้แทนราษฎรจะให้คณะกรรมการสามัญ หรือคณะกรรมการวิสามัญเป็น
ผู้พิจารณาก็ได้ การพิจารณาโดยคณะกรรมการเต็มสภาจะกระทำได้อีกต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ
หรือเมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอญัตติ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน และ
ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติ

ปัญหาของคณะกรรมการสิทธิการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๑. ปัญหาการกำหนดระยะเวลา

เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของ
สภาผู้แทนราษฎรหรือของคณะกรรมการสิทธิการสภาผู้แทนราษฎรมิได้มีการกำหนดระยะเวลาไว้ เว้นแต่เฉพาะ
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายเท่านั้น จึงทำให้เกิดปัญหาว่ากระบวนการออกกฎหมายของ
ไทยมีความล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพ เหตุที่ล่าช้าส่วนหนึ่งพิจารณาได้จากร่างพระราชบัญญัติหรือ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เข้าสู่การบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีเป็นจำนวน
มากในแต่ละปี แต่ออกมาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เพียงไม่กี่ฉบับ และร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญบางฉบับ
ถูกต้องไว้ในสภาผู้แทนราษฎร โดยสภาผู้แทนราษฎรไม่หยิบยกขึ้นพิจารณาและส่งให้คณะกรรมการพิจารณา
ต่อไป

๒. ปัญหาเรื่องการส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา

การพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการที่ผ่านมาพบว่า สภาผู้แทนราษฎรได้ส่ง
ร่างพระราชบัญญัติให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรคณะต่าง ๆ พิจารณาอยู่ในสัดส่วนที่
น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับที่ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จึงทำให้คณะกรรมการสามัญประจำ
สภาผู้แทนราษฎรไม่มีโอกาสแสดงบทบาทในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ทั้ง ๆ ที่คณะกรรมการ

สามัญมีความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการแต่ละท่านอาจทำหน้าที่ในคณะกรรมการหลายคณะ อันจะทำให้การพิจารณาขาดความละเอียดรอบคอบ

๓. ปัญหาเรื่องตัวบุคคลที่เป็นกรรมาธิการในคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร

จากอดีตจนถึงปัจจุบันการเลือกตัวบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการสามัญและวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน บางครั้งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมาธิการขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและขาดประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่ส่งให้คณะกรรมการพิจารณา จึงทำให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขาดประสิทธิภาพ

๔. ปัญหาเรื่องการเรียกเอกสารและบุคคลของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการเรียกเอกสารและบุคคลต่าง ๆ มาให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นได้ แต่ในทางปฏิบัติพบว่า คณะกรรมาธิการไม่มีอำนาจที่จะบังคับให้ผู้ใดส่งเอกสารหรือมาให้ถ้อยคำกับคณะกรรมการ จึงทำให้บางครั้งส่วนราชการหรือหน่วยงานราชการจะปฏิเสธคำร้องขอโดยไม่ให้ความร่วมมือในการส่งเอกสาร หรือส่งบุคคลมาชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้เพราะไม่มีบทลงโทษกับบุคคลที่ปฏิเสธการใช้อำนาจของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร

๕. ปัญหาเรื่องการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่มีบทบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นำร่างที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรแล้วไปผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ ซึ่งการรับฟังสาธารณะ (Public Hearing) เป็นเรื่องที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งโดยตรง และโดยอ้อมไม่มากนักน้อย และอาจจะทำให้เกิดปัญหาข้อโต้แย้งในภายหลังได้

๖. ปัญหาเรื่องการรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร

กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาร่างเสร็จแล้ว จะทำรายงานพร้อมด้วยข้อสังเกตของคณะกรรมการเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการดังกล่าวแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการไปยังคณะรัฐมนตรี ในกรณีนี้พบว่าข้อสังเกตไม่น่าสนใจ หรือไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายของคณะรัฐมนตรี

แล้ว ข้อสังเกตของคณะกรรมการก็จะได้ไม่ได้รับความสนใจแล้วเจียบหายไป สภาผู้แทนราษฎรไม่อาจที่จะรับทราบได้เลยว่าผลการดำเนินการตามข้อสังเกตเกิดประโยชน์และประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งบางส่วนของข้อสังเกตนี้ควรจะนำไปใช้ในการตรากฎหมายใหม่ ๆ ออกมาใช้บังคับ หรือการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย หรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยได้

๗. ปัญหาเรื่องคณะผู้ช่วยเลื่องานในคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนใหญ่ผู้ช่วยเลื่องานในคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ยังมีความไม่เหมาะสม จึงส่งผลทำให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขาดประสิทธิภาพ และเกิดความเสียหายให้แก่คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาได้

กรณีที่คณะกรรมการวิสามัญได้รับมอบหมายให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พบว่าไม่มีการสรรหาคณะผู้เชี่ยวชาญเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลื่องานในคณะกรรมการเหมือนกับคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร จึงทำให้เกิดปัญหาว่าคณะกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีคณะผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะเรื่อง และเป็นบุคคลภายนอกเข้ามาช่วยเลื่องานคณะกรรมการวิสามัญ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

๑. กำหนดระยะเวลา

คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสร็จภายใน ๓๖๐ วัน และคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องด้วยเงินให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุระเบียบวาระร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้ในระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

๒. การส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้บรรจุระเบียบวาระไว้ในระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

๓. ตัวบุคคลที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร

แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดให้มีคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และกระบวนการสรรหากรรมการที่จะเข้าไปทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราช

บัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็น ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จะส่งให้คณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาอย่าง ชัดเจนต่อไป

๔. การเรียกเอกสารและบุคคลของคณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎร

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยกำหนดให้ คณะ กรรมการการสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย และแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดให้มีบทลงโทษบุคคลที่ปฏิเสธการใช้อำนาจของคณะกรรมการการสภาผู้แทน ราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยมีความผิด เที่ยบเท่าความผิดลหุโทษตามกฎหมายอาญาต่อไป

๕. การรับฟังความเห็นสาธารณะของคณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎร

แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดให้มีวิธีการ รับฟังความเห็นสาธารณะ (Public Hearing) ก่อนที่คณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎรจะส่งร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในวาระที่สอง และวาระที่สามต่อไป

๖. การรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎร

แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดว่า เมื่อ คณะรัฐมนตรีได้รับทราบข้อสังเกตของคณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ คณะรัฐมนตรีดำเนินการตามข้อสังเกตนั้น และให้คณะรัฐมนตรีรายงานผลการดำเนินการตามข้อสังเกตให้ สภาผู้แทนราษฎรทราบในทุกสมัยประชุม เพื่อเป็นการบังคับให้คณะรัฐมนตรีต้องให้ความสำคัญกับรายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ

๗. คณะผู้ช่วยเหลือในคณะกรรมการการสภาผู้แทนราษฎร

แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และกระบวนการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะผู้ช่วยเหลืองานในคณะกรรมการการสามัญ ประจําสภาผู้แทนราษฎรให้ชัดเจน เพื่อให้ได้คณะผู้ช่วยเหลืองานที่เหมาะสม มีความรู้ในการร่างกฎหมาย ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียบเรียงเห็นว่า ผลงานการวิจัยเรื่องดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติหรือสังคม ดังนี้

ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความรู้และความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับแนวความคิดทั่วไปในบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการมีคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ อีกทั้งจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคข้อขัดข้องในการดำเนินงานของคณะกรรมการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้ทราบถึงข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา และสามารถนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการ สภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมในการปฏิบัติงานในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติมากยิ่งขึ้น

เรียบเรียงโดย จันทมร สีหาบุญลี

เอกสารอ้างอิง

สรศักดิ์ เพียรเวช. ปัญหาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ๒๕๔๖

บทความที่น่าสนใจ

การทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม คือ การที่บุคคลหลายคนกระทำกิจกรรมร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ การทำงานเป็นทีมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงาน

ลักษณะที่สำคัญของทีม มี ๔ ประการ ได้แก่

๑. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล หมายถึง การที่สมาชิกตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปมีความเกี่ยวข้องกันในกิจการของกลุ่ม/ทีม ตระหนักในความสำคัญของกันและกัน แสดงออกซึ่งการยอมรับ การให้เกียรติกัน
๒. มีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มจะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมร่วมกันของกลุ่ม/ทีม โดยมีจุดประสงค์ของสมาชิกในกลุ่ม/ทีมที่สอดคล้องกับองค์การ
๓. การมีโครงสร้างของกลุ่ม/ทีม หมายถึง ระบบพฤติกรรม ซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะกลุ่ม สมาชิกกลุ่มต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบเป็นทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้
๔. สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษามิตรภาพที่มั่นคงในแต่ละกลุ่ม/ทีม จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่ม ความรู้ความสามารถของสมาชิก โดยมีการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล

การสร้างทีมงาน

การสร้างทีมงาน หมายถึง การทำงานของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ พยายามทำให้กลุ่มสามารถเรียนรู้วิธีการวินิจฉัยปัญหา ปรับปรุงความสัมพันธ์ในการทำงานให้ดีขึ้น มีความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันเพื่อทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดี คือ (Woodcock ๑๙๘๙ : ๗๕ - ๑๑๖)

๑. บทบาทที่สมดุล (Balanced roles) คือ การผสมผสานความแตกต่างของความสามารถโดยใช้ความแตกต่างของบุคลิกภาพและวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยอาศัยความกลมกลืนและบทบาทที่สมดุลของทักษะ และความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม โดยวิเคราะห์จากบทบาทที่จำเป็นในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ต่อไปนี้

- ผู้นำ (leader) ผู้นำก็คือ การตั้งทีมงาน ตั้งวัตถุประสงค์ วางแผนควบคุมการปฏิบัติงาน เรียกประชุม และมอบหมาย โครงสร้างการทำงานพยายามนำสิ่งที่ดีที่สุดของสมาชิกในทีมงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ผู้ท้าทาย (challenger) จะต้องสร้างบทบาทให้ทีมงานยอมรับในสิ่งที่กำลังกระทำ จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าความคิดเหล่านั้นเป็นจริงได้ ถ้าทีมงานไม่มีผู้ท้าทายก็เหมือนกับทีมงานขาดแรงกระตุ้น
- ผู้เชี่ยวชาญ (expert) ในการสร้างทีมงานจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญมากมายหลายสาขาให้คำแนะนำเฉพาะเรื่อง
- นักการทูต (ambassador) บุคคลประเภทนี้ต้องมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตร เป็นนักประชาสัมพันธ์ เป็นนักการชาย และเสมือนผู้สร้างสะพานเพื่อเชื่อมต่อไปยังบุคคลที่เราต้องการรู้จัก ที่จะนำประโยชน์มาให้ทีมงาน
- ผู้พิพากษา (judge) ต้องแสดงบทบาทเหมือนกับผู้พิพากษาในศาลที่จะต้องค้นหาความจริง มีเหตุมีผล พินิจพิจารณาอย่างใคร่ครวญ
- นักนวัตกรรม (innovator) เป็นพวกที่ใช้จินตนาการสร้างสรรค์เสนอความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ สามารถปฏิบัติให้เป็นจริงได้ โดยนำความคิดไปทดลองปฏิบัติคิดค้นยุทธวิธีในการดำเนินงานให้เหมาะสม ในขณะเดียวกันก็ขจัดปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการทำงานด้วย
- นักการต่างประเทศ (diplomat) หรือเรียกว่า นักเจรจา ทำหน้าที่แก้ปัญหาทางการเจรจาต่อรองภายในทีมงาน โดยจะต้องสร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกทีมงาน
- ผู้คล้อยตาม (conformer) เป็นบุคคลที่คอยช่วยเหลือในทุก ๆ ทาง คอยประสานงาน และช่วยให้ผู้อื่นในทีมงานโล่งใจ โดยการหาสิ่งที่ดีของพวกที่ขัดแย้งในทีมงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทีมงาน
- ผู้สนับสนุน (supporter) เป็นพวกที่ทำให้ทีมงานสบายใจ และสร้างขวัญกำลังใจในทีมงาน เป็นการมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทีมงานให้เกิดความสุขและความพอใจในโลกของการทำงาน
- ผู้ควบคุมคุณภาพ (quality controller) เป็นผู้คอยตรวจสอบ “การมุ่งไปสู่ผลผลิต” ของพวกผู้ผลักดันผลผลิต พวกนี้จะเป็นบุคคลที่คอยกระตุ้นให้ทีมงานเกิดความพยายามให้ผลผลิตมีมาตรฐานสูง

๒. วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน (clear objective and agree goals) การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ จะ

ส่งผลให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความภาคภูมิใจในงานที่กระทำ มีความขยันขันแข็ง กระตือรือร้น

๓. การเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้าเพื่อการแก้ไขปัญหา (openness and confrontation) ทีมงานที่มีประสิทธิภาพนั้น สมาชิกในทีมงานจะต้องสามารถแสดงทัศนวิจารณ์ ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะโดยปราศจากความกลัว

๔. การสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน (support and trust) การสนับสนุนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สมาชิกในทีมงานมีความต้องการ ฉะนั้นบทบาทของผู้นำควรให้การสนับสนุนสมาชิกในองค์การของตน เช่น สนับสนุนโดยการฟังการยกย่องชมเชย การแสดงความซาบซึ้ง การส่งเสริม ผลที่ได้รับจะทำให้บุคลากรในองค์การให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

๕. ความร่วมมือและการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (co-operation and conflict) เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่ว่าจะเป็นทัศนคติ ความเชื่อ ความนิยม ความรู้ความสามารถในการทำงาน หรือเป้าหมายในการทำงานที่ต่างกันเหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดความขัดแย้งในการทำงานได้ทั้งสิ้น

๖. กระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน (sound procedures) พฤติกรรมการทำงานของแต่ละคนมีความแตกต่างกันไปตามความรู้ประสบการณ์เดิม ทักษะในการทำงานและทัศนคติส่วนบุคคล ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องสร้างและพัฒนากิจการงานเป็นทีมอยู่เสมอ เพื่อให้แต่ละคนเห็นความสำคัญของงานและผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าความสำคัญของตนเอง

๗. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม (appropriate leadership) พฤติกรรมผู้นำที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับความต้องการ ทักษะ ความชำนาญ ของผู้ร่วมงาน ความเป็นผู้นำเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับความสำเร็จในงานด้านต่าง ๆ ขององค์การ ผู้นำที่ไม่มีความสามารถย่อมจะเป็นผู้ทำลายขวัญของบุคลากรในองค์การ และเป็นผลทำให้งานด้านต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพ

๘. การทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (regular review) การทบทวนการบริหารงานในทีมอย่างสม่ำเสมอ จะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของทีมงาน ช่วยให้ทีมงานได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น ฉะนั้นการทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานของหน่วยงานหรือองค์การ

๙. การพัฒนาตนเอง (individual development) การให้สมาชิกในทีมมีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้นั้น จะต้องเริ่มที่การพัฒนาบุคลากรหรือพัฒนาสมาชิกภาพของสมาชิกในทีมงาน โดยการฝึกอบรมการให้การศึกษา การพัฒนาเป็นกลุ่ม

๑๐. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (sound inter-group relation) กลุ่มทำงานใดมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในลักษณะสนิทสนม หรือแน่นแฟ้น พฤติกรรมของกลุ่มหรือทีมจะเป็นไปในทางที่ดี สมาชิกของทีมต่างก็จะเข้าไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และทุกคนก็จะทุ่มเทความสำคัญในการทำงานมากขึ้น

๑๑. การสื่อสารที่ดี (good communications) พื้นฐานที่สำคัญของการบริหารงานนั้นขึ้นอยู่กับ การสื่อสารที่ดี อันจะมีผลให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือและการประสานงานที่ดีด้วยแผนงานต่าง ๆ

จะได้รับการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติการสื่อสาร จึงเป็นวิธีการเดียวที่สามารถกระตุ้นให้เขาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ควรมีลักษณะดังนี้

๑. ทีมงานที่ทำงานเพื่อเป้าหมายร่วมกัน
๒. มีความขัดแย้งระหว่างสมาชิกน้อยมาก
๓. สมาชิกแต่ละคนมีพฤติกรรมสนับสนุนกันและกัน
๔. การติดต่อสื่อสารเป็นไปโดยเปิดเผย

ดังนั้นการทำงานจะประสบความสำเร็จ นอกเหนือจากการพัฒนาตัวเองเพื่อให้ตนเองมีศักยภาพทักษะ ความชำนาญในการทำงานมากยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญอีกประการ คือ การทำงานเป็นทีม โดยต้องมีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ มีความร่วมมือร่วมใจ และความสามัคคีภายในทีม จะส่งผลให้การทำงานใด ๆ ในองค์กรทุกองค์การสามารถสัมฤทธิ์ผลได้

เรียบเรียงโดย นารีลักษณ์ ศิริวรรณ

แหล่งอ้างอิง

<http://www.kmult.ac.th/organization/ssc334/assetz.html>

<http://www.moe.go.th/idea/narongsak/web/new-page-1.htm>

แนวโน้มและวิสัยทัศน์นักวิจัยของไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยถือเป็นกิจกรรมพัฒนาทางปัญญาของมนุษย์ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจสิ่ง ที่มนุษย์ไม่รู้ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาวิถีการดำรงชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ วัฒนธรรมให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งยังใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และอารยธรรม ของโลกที่เปลี่ยนไปได้เป็นอย่างดี การวิจัยได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เกือบ ทุกด้าน สำหรับประเทศไทยผลการวิจัยที่ผ่านมาช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองในทาง ปัญญาได้ระดับหนึ่งและช่วยในการสร้างรากฐานของการพัฒนาประชากรชาวไทยให้รู้จักคิดและวิเคราะห์ ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

การวิจัยของประเทศที่พัฒนากับการวิจัยของประเทศไทย

ในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมันนี้ อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย หรือประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลี ไต้หวัน ต่างก็มองเห็นความ สำคัญของการวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วและเห็นว่าการวิจัยเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตทางอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมและผลักดันให้ “การวิจัยเป็นเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี ก่อให้เกิด การพัฒนาทางเศรษฐกิจ” ดังนั้นประเทศเหล่านี้จึงทุ่มเททรัพยากรต่าง ๆ ให้กับการวิจัยมาเป็นเวลา นาน อย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาโดยไม่หยุดยั้งและถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐที่จะต้องให้การ สนับสนุนเป็นพิเศษ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประเทศของตนเองมีความก้าวหน้าเหนือชาติอื่น ๆ ดังที่ปรากฏให้เห็น ในเชิงประจักษ์แก่สายตาชาวโลกอยู่ทุกวันนี้

สำหรับประเทศไทยนั้นแม้ว่าจะได้มีการพัฒนาการวิจัยมาเป็นลำดับเป็นเวลานานพอสมควร แต่การวิจัยของไทยก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าเหมือนเช่นประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาแล้ว และยังไม่อาจใช้เป็น เครื่องมือที่สำคัญเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ของประเทศได้ ด้วยตนเอง ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาได้มีความพยายามผลักดันให้ทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญของการ วิจัย และใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ถึงแม้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่เป็นกฎหมายสูงสุดของ ประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการวิจัย โดยระบุไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐแล้วก็ตาม แต่การที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐดังกล่าวเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐ ธรรมนูญกันบ่อยครั้งพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยทุกครั้ง การแก้ไขปัญหาของ ประเทศจึงมักจะมีลักษณะเป็นการแก้ไขเฉพาะหน้ามากกว่าปัญหาระยะยาว นโยบายการวิจัยที่กล่าวไว้ ในบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ จึงเป็นนโยบายที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติมากนัก จึงได้ มีความพยายามกำหนดแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของชาติไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๙ รวมทั้งได้มีการจัดทำนโยบายและแผนการวิจัยของชาติ เพื่อ จะได้กำหนดแนวทางดำเนินงานวิจัยที่ต่อเนื่องและไม่ขาดตอนเหมือนกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตาม แม้จะได้มีการกำหนดแนวทางในการสนับสนุนการวิจัยในแผนพัฒนาฯ และแผนวิจัยแห่งชาติแล้วก็ตาม แต่การดำเนินงานวิจัยของประเทศก็ยิ่งลุ่ม ๆ ดอน ๆ เหมือนเดิม และขาดการดำเนินงานอย่างจริงจังในการผลักดันให้งานวิจัยพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้และทั้งนั้นเป็นเพราะระบบงานวิจัยของชาติทั้งระบบยังไม่มี การแก้ไขอย่างถูกต้องอาจจะมีการแก้ไขบ้าง ในบางจุดบางเรื่อง ที่ทำให้เห็นเป็นภาพลวงตาว่างานวิจัยเท่าที่ผ่านมารัฐได้ให้ความสำคัญมากขึ้น อาทิเช่น มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยขึ้น ๒ - ๓ กองทุน แต่โดยข้อเท็จจริง การแก้ไขปัญหาระบบการจัดการงานวิจัยของประเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นไม่ได้อยู่ที่การจัดตั้งกองทุนวิจัย แต่อยู่ที่การจัดการงานวิจัยของชาติทั้งระบบให้เดินไปในทิศทางที่รัฐต้องการ หรือทิศทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ ส่วนหนึ่งมาจากโครงสร้างของการวิจัยที่เกิดขึ้นมาเพื่อสนองตอบความต้องการของสังคมเกษตรกรรมมากกว่าสังคมอุตสาหกรรม นอกจากสาเหตุที่กล่าวมาแล้วยังมีสาเหตุอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศอีกมากที่ทำให้การวิจัยของประเทศพัฒนาไปได้อย่างเชื่องช้า แต่ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารทางฝ่ายการเมืองและรัฐสภากลับมีความรู้สึกว่

๑. ประเทศไทยมีหน่วยงานทางด้านการศึกษาและหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยอยู่ไม่น้อย และดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ผลของการวิจัยยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร

๒. ความพยายามของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาวิจัยมีมากกว่าอดีตที่ผ่านมา

๓. ความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษาวิจัยสมัยใหม่ในประเทศไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ

๔. นักวิจัยทำงานเพื่อหวังความก้าวหน้าให้แก่ตนเองมากกว่าที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์แก่สังคม

จากเหตุผลดังกล่าวนี้จึงจำเป็นต้องพิจารณาตัวชี้วัดด้านการพัฒนาการวิจัยของประเทศที่เป็นอยู่เพื่อค้นหาปัจจัยที่สำคัญที่เป็นจุดอ่อนและจุดด้อยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานวิจัยในปัจจุบัน ในรายงานนี้จะนำมากล่าวเพียง ๒ ปัจจัยหลักที่สำคัญยิ่ง คือ เรื่อง **งบประมาณในการวิจัย** และ **นักวิจัย** และชี้แนวทางใหม่ในการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังกล่าวให้เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศ และเจริญก้าวหน้าทัดเทียมเคียงบ่าเคียงไหล่กับประเทศที่พัฒนาแล้วได้ในเวลาอันรวดเร็วในอนาคต

จากการสำรวจจำนวนนักวิจัยโดยกองนโยบายและวางแผนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในปี ๒๕๓๙ พบว่า จำนวนนักวิจัยในปี ๒๕๓๙ มีจำนวน ๑๒,๘๕๓ คน และเมื่อคิดเป็นจำนวนนักวิจัยทำงานเต็มเวลา จะมีจำนวนเท่ากับ ๖,๐๓๘ คน ซึ่งเท่ากับจำนวนนักวิจัย ๑ คน ต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน เป็นการยืนยันข้อค้นพบว่า ตลอดระยะเวลาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ ที่ผ่านมา ๕ ปี เป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักวิจัย ประสบความสำเร็จ

เปรียบเทียบจำนวนนักวิจัยไทยกับประเทศต่าง ๆ

ประเทศ (ปี)	นักวิจัย (คน)
ไทย (๒๕๓๙)	๖,๐๓๘
ไทย* (๒๕๓๙)	๑๒,๘๕๓
อินโดนีเซีย (๒๕๓๗)	-
มาเลเซีย (๒๕๓๗)	๒,๒๘๗
ฟิลิปปินส์* (๒๕๓๕)	๙,๙๖๐
สิงคโปร์* (๒๕๓๘)	๘,๓๕๐
จีน (๒๕๓๗)	๔๒๐,๗๐๐
เกาหลี* (๒๕๓๖)	๙๘,๗๖๔
ไต้หวัน* (๒๕๓๗)	๕๕,๔๐๕
ญี่ปุ่น* (๒๕๓๗)	๖๕๘,๘๖๖
ออสเตรเลีย (๒๕๓๕)	๕๑,๕๙๒
ฝรั่งเศส (๒๕๓๖)	๑๔๕,๘๙๘
เยอรมัน (๒๕๓๖)	๒๒๙,๘๓๗
สวิสเซอร์แลนด์ (๒๕๓๕)	๑๘,๒๓๐
อังกฤษ (๒๕๓๖)	๑๔๐,๐๐๐
อเมริกา (๒๕๓๖)	๙๖๒,๗๐๐

หมายเหตุ * จำนวนนักวิจัยคิดเป็นรายหัว (per head)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยปี ๒๕๓๙ หน้า ๓๗

จำนวนนักวิจัยของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญบางประเทศมีน้อยกว่าทุกประเทศ ยกเว้นมาเลเซีย จากตัวเลขจำนวนนักวิจัยไทยที่มีเพียงประมาณ ๑.๗๕ คน (๒ คน) ต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคน ในปี ๒๕๓๙ นั้น เป็นอัตราส่วนที่ยังต่ำเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วทุกประเทศ หากประเทศไทยยังคงมีจำนวนนักวิจัยในสัดส่วนน้อยลงเรื่อย ๆ แล้วก็ไม่สามารถพึ่งตนเองในการวิจัยได้ในอนาคต และจะยิ่งล่าช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านออกไปทุกที ปัญหาที่ควรจะต้องพิจารณาก็คือ ควรจะเพิ่มนักวิจัยเท่าไร เพื่อให้มีนักวิจัยเพียงพอกับความต้องการในการระดมกำลังนักวิจัยเพื่อสร้างเทคโนโลยีที่เป็นของเราเอง ลดการสั่งซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และทำให้ประเทศสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

อัตราการเพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อประชากรแรงงานหนึ่งหมื่นคนของประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	ปี					อัตราการเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี
	๒๕๓๐	๒๕๓๒	๒๕๓๔	๒๕๓๖	๒๕๓๙	
สหรัฐอเมริกา	๖๖	๗๑	๗๖	๗๔	๗๘	๑.๓๓
ญี่ปุ่น	๖๗	๗๑	๗๔	๘๒	๙๐	๒.๕๕
เกาหลี	๓๕	๔๐	๔๕	๕๒	๕๘	๒.๕๕
ไต้หวัน	๓๕	๔๐	๔๕	๖๑	-	๔.๓๓
สิงคโปร์	๓๕	๔๐	๔๕	๕๒	๕๕	๒.๒๒
ไทย	๒	๒	๒	๒	๒	๐

พ.ศ.	จำนวนนักวิจัย ต่อแรงงานหนึ่งหมื่นคน
๒๕๔๐	๓ - ๕
๒๕๔๔	๑๑ - ๑๓
๒๕๔๙	๒๑ - ๒๓
๒๕๕๔	๓๑ - ๓๓
๒๕๕๙	๔๑ - ๔๓

จำนวนนักวิจัยในประเทศที่พัฒนาแล้วหลาย ๆ ประเทศ มีการเพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนต่อปี ในอัตราที่มากกว่า ๑ คน เช่น สหรัฐอเมริกาเพิ่ม ๑.๓๓ คน ญี่ปุ่น ๒.๕๕ คน เกาหลี ๒.๕๕ คน ไต้หวัน ๔.๓๓ คน สิงคโปร์ ๒.๒๒ คน ส่วนของไทยนั้นอัตราการเพิ่มจำนวนนักวิจัยมีน้อยมาก

การที่จะให้ไทยมีนักวิจัยอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาได้ หากเทียบเคียงกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้แล้ว อัตราการเพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนต่อปีควรอยู่ที่ ๑ - ๓ คน หากเริ่มโครงการพัฒนานักวิจัยในปี ๒๕๔๐ - ๒๕๕๙ รวม ๒๐ ปี จำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนของไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ควรจะมีอยู่ประมาณ ๔๑ - ๔๓ คน หรือคิดเป็นจำนวนนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาแล้วก็จะมียู่ประมาณ ๑๒๓,๘๐๐ - ๑๒๙,๘๐๐ คน หรือต้องเพิ่มนักวิจัยให้ได้ ๖,๓๕๐ คนต่อปี

ใน ๒ ทศวรรษข้างหน้าหากประเทศไทยจะตั้งเป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักวิจัยให้ได้ ๑๒๖,๘๐๐ คน แล้วก็ตามแต่สัดส่วนจำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนก็ยังน้อยอยู่เมื่อเปรียบกับแนวโน้มจำนวนนักวิจัยของประเทศอื่น ๆ ซึ่งประมาณการว่าจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากที่เคยมีอยู่

อย่างไรก็ตามการกำหนดวิสัยทัศน์ให้มีจำนวนนักวิจัย ๑๒๖,๘๐๐ คน ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า อยู่ในวิสัยที่ประเทศไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสามารถทำได้ หากมีการวางแผนร่วมมือร่วมใจกันเพื่อพัฒนาองานวิจัยของประเทศอย่างแท้จริง โดยสัดส่วนนักวิจัยในภาครัฐต่อภาคเอกชนควรมีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ๕๐ : ๕๐ หากภาคเอกชนสามารถเพิ่มศักยภาพของจำนวนนักวิจัยให้ได้ประมาณ ๖๓,๔๐๐ คน ในปี ๒๕๕๙ แล้ว ในสัดส่วนของภาครัฐที่จะลงทุนในการวิจัยก็จะลดลงโดยภาครัฐจะลงทุนเพิ่มจำนวนนักวิจัยในภาครัฐประมาณ ๖๓,๔๐๐ คน เช่นเดียวกัน โดยสัดส่วนจำนวนนักวิจัย ๖๓,๔๐๐ คนนี้ จะไม่เป็นภาระกับรัฐบาลในการเพิ่มนักวิจัยมากนัก แต่จะเป็นประโยชน์กับประเทศชาติและภาครัฐมากยิ่งขึ้น ในการแข่งขันกับนานาชาติ

จากการศึกษาของ จินตนา โสภณ (๒๕๔๑ : ๔๒) ได้ศึกษาแนวโน้มและแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัย และพัฒนาของประเทศ โดยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารหน่วยงานวิจัยทั้งภาคอุดมศึกษา ภาคราชการ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคเอกชน จำนวนตัวอย่าง ๔๔๒ รายพบว่า ผู้บริหารส่วนมากเห็นว่า ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยควรเป็นร้อยละ ๒.๐๐ ของ GDP

แม้ว่าผู้บริหารหน่วยงานวิจัยส่วนมาก เห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ประเทศไทยควรเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการวิจัยให้ได้ร้อยละ ๒.๐๐ ของ GDP ก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ทำได้ยากมาก และเกือบจะเป็นไปไม่ได้เลย จากการประมาณการศักยภาพด้านการเงินของประเทศในอีก ๒๐ ปีข้างหน้ามีดังนี้

**ความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานวิจัยที่มีต่อจำนวนค่าใช้จ่าย
เพื่อการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยที่ควรมีในอนาคต**

จำนวนค่าใช้จ่ายที่ควรมี	อุดมศึกษา	ราชการและ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจเอกชนและ เอกชนไม่ค้ากำไร	รวม
๑. ร้อยละ ๐.๗๕ - ๑.๕๐ ของ GDP	๓๔(๑๖.๓)	๕๒(๒๗.๑)	๑๖(๓๙.๐)	๑๐๒(๒๓.๑)
๒. ร้อยละ ๑.๗๕ - ของ GDP	๕๓(๒๕.๔)	๕๐(๒๖.๐)	๑๐(๒๔.๔)	๑๑๓(๒๕.๖)
๓. ร้อยละ ๒.๐๐ - ของ GDP	๑๒๒(๕๘.๕)	๙๐(๔๖.๙)	๑๕(๓๖.๖)	๒๒๗(๕๑.๔)
รวม	๒๐๙(๔๗.๓)	๑๙๒(๔๓.๔)	๔๑(๙.๓)	๔๔๒(๑๐๐.๐)

แนวโน้มและวิสัยทัศน์ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยในปี ๒๕๓๙ - ๒๕๕๙

หน่วย : ล้านบาท

ปี	GDP	แนวโน้มค่าใช้จ่ายที่ ๐.๑๖ GDP	วิสัยทัศน์ค่าใช้จ่ายที่			
			๐.๗๕% GDP	๑% GDP	๑.๕๐% GDP	๒.๐% GDP
๒๕๓๙	๔,๖๖๕,๐๐๐	๕,๕๒๘	-	-	-	-
๒๕๔๔	๕,๐๐๐,๐๐๐	๘,๐๐๐	๓๗,๕๐๐	๕๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๒๕๔๙	๕,๗๙๖,๓๗๐	๙,๒๗๔	๔๓,๔๗๒	๕๗,๙๖๓	๘๖,๙๔๕	๑๑๕,๙๒๗
๒๕๕๔	๗,๐๕๒,๑๖๘	๑๑,๒๘๓	๕๒,๘๙๑	๗๐,๕๑๑	๑๐๕,๗๘๒	๑๔๑,๐๔๓
๒๕๕๙	๙,๐๐๐,๕๔๙	๑๔,๔๐๐	๖๗,๕๐๕	๙๐,๐๐๕	๑๓๕,๐๐๘	๑๘๐,๐๑๐

หมายเหตุ : กำหนดให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงปี ๒๕๓๙ - ๒๕๔๔ = ๐%,
๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ = ๓%, ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ = ๔%

นักวิจัย

นักวิจัยถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญมากที่สุดและถือว่าเป็นตัวชี้วัดความเจริญก้าวหน้าทางการวิจัยของประเทศนั้น ๆ และเป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าทางด้านปัญญาของแต่ละประเทศด้วย ทั้งนี้ เพราะความรู้ทั้งหลายจะเกิดขึ้นมาได้ ก็ด้วยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การค้นคว้าวิจัยจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากนักวิจัย ประเทศที่มีนักวิจัยมากย่อมทำให้ประเทศนั้นมีปัญญามาก ฉลาดมาก ก้าวหน้ามาก และได้เปรียบประเทศที่ฉลาดน้อยและก้าวหน้าน้อยอยู่ตลอดเวลา ความได้เปรียบในทางปัญญานี้ก่อให้เกิดความได้เปรียบทางด้านอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น ความได้เปรียบในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

ดังนั้นการสร้างนักวิจัยให้มีทั้งจำนวนและคุณภาพที่ต้องการ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศที่ต้องการมีอำนาจเหนือประเทศอื่น ๆ หรือไม่ตกอยู่ในอำนาจของประเทศอื่นและสามารถพึ่งพาตนเองได้

สำหรับประเทศไทยนั้น อาชีพนักวิจัยอาจกล่าวได้ว่าไม่เป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมมากนัก ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ความมั่นคงในอาชีพ ยังอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ ในสังคม สังคมไทยยังคงมีระบบเจ้าขุนมูลนายอยู่ในระบบราชการที่เน้นรูปแบบมากกว่าเนื้อหาสาระ อาชีพนักวิจัยในมหาวิทยาลัย (ยกเว้นผู้ที่เป็อาจารย์) เป็นอาชีพประเภทชั้น ๒ ส่วนนักวิจัยในส่วนราชการอื่น ๆ ก็ไม่ค่อยมีความก้าวหน้า หรือมีความมั่นคงเหมือนอาชีพอื่น ๆ

สรุป

วิสัยทัศน์ด้านค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและนักวิจัยของไทยในช่วง ๒๐ ปีข้างหน้าดูเหมือนว่าประเทศจะต้องลงทุนในการวิจัยมหาศาล แต่หากประเทศไทยยังคงปล่อยให้สภาพเป็นดังเช่นปัจจุบันนี้แล้ว ประเทศไทยจะมีความล้มล้างด้านการวิจัย และจะต้องสูญเสียงบประมาณค่าใช้จ่ายมหาศาลในการซื้อเทคโนโลยีจากต่างชาติไปชั่วลูกชั่วหลาน เหลน โหลน และตกเป็นเมืองขึ้นทางปัญญาของชาติอื่นตลอดกาล

เรียบเรียงโดย สุทาทิพย์ ถิ่นวัฒนากุล

เอกสารอ้างอิง

บุญเจิด โสภณ. **วิสัยทัศน์ประเทศไทย**. สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย.
พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, ๒๕๓๙

สาระน่ารู้

เด็กอ้วน

ปัจจุบัน พบว่า เด็กไทยที่กำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาเป็นโรคอ้วนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒ และหากไม่แก้ไขในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ตัวเลขจะเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๒๐ และนั่นหมายถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพก็มากขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะโรคเบาหวานและโรคหัวใจ

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ เปิดเผยถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กไทยอ้วนมากขึ้น มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น การขายขนมกรุบกรอบ เครื่องดื่มน้ำอัดลม และอาหารประเภทอื่นที่มีน้ำตาลเป็นส่วนผสมในปริมาณที่สูงมาก สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเด็ก

จากการสำรวจของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ โรงเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ เมื่อเดือนมิถุนายน - กันยายน ในปีนี้ จำนวน ๓๕๒ แห่งทั่วประเทศ พบว่า โรงเรียนหลายแห่งไม่มีระบบการจัดการโภชนาการที่ดีและมีประโยชน์ให้แก่เด็ก โดย ๓ ใน ๔ พบว่า แม้มีมาตรการห้ามขายขนมกรุบกรอบ แต่ยังมีน้ำอัดลมขาย ภายในโรงเรียนมากถึงร้อยละ ๑๕ โรงเรียนจำนวน ๑ ใน ๔ เป็นฝ่ายจำหน่ายเอง และร้อยละ ๑๒ บริษัทน้ำอัดลมขอเข้ามาขายเอง พบมากที่สุดใภาคอีสาน รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร ส่วนภาคใต้ไม่พบเลย ขณะที่ร้อยละ ๕๐ มีผลไม่让孩子กินเฉลี่ยสัปดาห์ละ ๓ วัน

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาโรคอ้วนในเด็กที่อาจจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นในอนาคต ทางมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติจึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา ๔ ข้อ คือ

๑. ลดหรืองดจำหน่ายน้ำอัดลม น้ำหวานในโรงเรียน และการจัดหาน้ำเปล่าที่สะอาดให้เด็กดื่มในโรงเรียน
๒. ลดหรืองดจำหน่ายขนมกรุบกรอบในโรงเรียน
๓. จัดหาอาหารและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในโรงเรียน
๔. จัดให้มีกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมในโรงเรียน เช่น การออกกำลังกาย จัดหาสถานที่ให้จัดกิจกรรมให้เหมาะสม

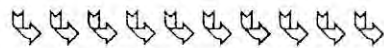
นอกจากนี้ โรงเรียนและผู้ปกครองต้องสร้างพฤติกรรมสร้างเสริมนิสัยการบริโภคของเด็กให้เหมาะสมตามวัยด้วยนิสัย ๘ ข้อ

๑. ไม่สะสมขนม นม อาหารไว้ที่บ้าน เพราะเด็กจะห้ามใจตัวเองไม่ไหว
๒. ไม่กินจุบจิบ
๓. กินผักและผลไม้เป็นนิสัยแทนการกินขนมและของว่างอื่น ๆ ที่มีน้ำตาลสูง

- ๕. มีวินัยในการกิน โดยกินอาหารเป็นเวลา
- ๕. ไม่กินอาหารรสจัดเกินไป โดยเฉพาะหวานจัดเพราะทำให้อ้วนได้ง่าย
- ๖. ต้มนมแต่พอดี ควรเป็นนมจืดแทนนมหวาน
- ๗. สดกิจกรรมที่ไม่เคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การนั่งดูทีวี เล่นเกมส์ทางอินเทอร์เน็ต
- ๘. สร้างนิสัยออกกำลังกายเป็นประจำ ช่วยพัฒนาการด้านจิตใจ เรียนรู้อยู่ร่วมกับคนอื่น ลดการสะสมของพลังงานส่วนเกิน

ด้วยนิสัย ๘ ข้อนี้ ก็จะทำให้เด็กไทยห่างไกลจากโรคอ้วน เจริญเติบโตอย่างสมวัยไม่สะดุด เพราะปัญหาสุขภาพจากโรคอ้วนอีกต่อไป

เรียบเรียงโดย จันทพร สีหาบุญลี

ที่มา : www.bangkokbiznews.com

เปิดโลกกว้างด้วยศัพท์วิจัย

พบกันอีกแล้วนะคะท่านผู้อ่านทุก ๆ ท่าน เช่นเคยนะคะสำหรับคอลัมน์เปิดโลกกว้างด้วยศัพท์วิจัย ในเอกสารข่าวสารฯ ฉบับนี้ขอแนะนำให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักและคุ้นเคยกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในงานวิจัย คือคำว่า “Questionnaire” ซึ่งมีความหมายแปลเป็นภาษาไทย ตรงกับคำว่า **แบบสอบถาม** และแบบสอบถามนี้เองเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือวิจัย (research tool) ชนิดหนึ่ง ใช้วัดค่าตัวแปรในการวิจัยและแบบสอบถามมีสภาพเหมือนมาตรหรือมิเตอร์ที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์หรือใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป เช่น มาตรวัดน้ำ ซึ่งอาจจะมีทั้งมาตรวัดปริมาตรของน้ำ มาตรวัดความดันของน้ำ มาตรวัดความเร็วของการไหลของน้ำ เป็นต้น และถ้าเป็นมาตรวัดด้านพลังงานไฟฟ้า เช่น มาตรวัดปริมาณไฟฟ้า มาตรวัดศักย์ไฟฟ้า เป็นต้น ส่วนแบบสอบถามที่ใช้ในทางสังคมศาสตร์ จึงเป็นมาตรที่ใช้วัดคุณสมบัติของเหตุการณ์ที่ทำการศึกษา เช่น ความรัก ความจงรักภักดี ความอดทน อัตราความรุนแรง อัตราการกระจายอำนาจ เป็นต้น

การสร้างแบบสอบถามจึงมีลักษณะเหมือนกับการสร้างมาตรทางวิทยาศาสตร์ คือเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โดยต้องอาศัยทั้งความรู้ทางมาตรวิทยา และมีความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์เครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ปกติแล้วประกอบไปด้วย ๕ ขั้นตอน คือ

๑. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
๒. เลือกประเภทของแบบสอบถาม
๓. เขียนข้อความร่างแรกและแก้ไข
๔. ทดสอบแบบสอบถาม
๕. การกำหนดวัตถุประสงค์แบบสอบถาม

ประเภทของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมี ๒ ประเภท คือ แบบที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ (personal interview) และแบบที่ผู้ตอบตอบเอง (self administered) ขึ้นอยู่กับผู้วิจัยจะเลือกใช้แบบใด

การใช้ถ้อยคำในแบบสอบถาม

บางครั้งนักวิจัยอาจไม่มีเวลาไปอธิบายถ้อยคำทั้งหลายที่ใช้ในการวิจัยเป็นรายบุคคล การใช้ถ้อยคำในแบบสอบถามเป็นปัญหาสำคัญของการวิจัยแบบสำรวจ โดยทั่วไปแล้วนักวิจัยมีหลักการกำหนดถ้อยคำในแบบสอบถาม ดังนี้

๑. คำถามรัดกุม ไม่มีความหมายหลายแง่หลายมุม คือ ชัดเจน ใช้ภาษาสามัญ ให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ เข้าใจได้สอดคล้องตรงกัน

๒. คำถามต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน หรือไม่เป็นคำถามคู่แฝด เช่น คำถามบางส่วนอาจต้องตอบว่า “ใช่” และบางส่วนของคำถามอาจต้องตอบว่า “ไม่ใช่” ซึ่งในทางการวิจัยเรียกว่าเป็นคำถามประเภทคู่แฝด (double barreled question)

๓. คำถามไม่ควรมีลักษณะอคติหรือแสดงอารมณ์ ซึ่งคำถามที่ประกอบด้วยข้อความถามนำเชิงรับหรือปฏิเสธมักจะมีอิทธิพลต่อการรับหรือปฏิเสธของผู้ตอบ การใช้ถ้อยคำไม่บ่งชี้ให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง

๔. คำถามต้องไม่นำไปสู่คำตอบที่มีอคติ ไม่เพียงแต่คำถามเท่านั้นที่มีอคติได้ แต่คำตอบหรือทางเลือกที่ให้ผู้ตอบเลือกก็เกิดอคติได้เช่นกัน

๕. คำถามต้องเป็นข้อมูลเชิงเทคนิคที่คนธรรมดาอาจไม่เข้าใจ ภาษาที่คนกลุ่มหนึ่งใช้อาจใช้ไม่ได้กับคนอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้ ทำให้แต่ละกลุ่มสันนิษัตยศัพท์เทคนิคเฉพาะด้าน

๖. หลีกเลี่ยงการใช้คำถามในรูปปฏิเสธ คำถามเชิงปฏิเสธ คำถามเชิงปฏิเสธมักจะทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ตอบได้ง่าย

๗. หลีกเลี่ยงอคติของความหมายแฝงเชิงวัฒนธรรม คำถามที่มีความหมายแฝงซึ่งทำให้เกิดอคติต่อการตอบคำถามนั้น ๆ ได้

ดังนั้น แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบจัดลำดับของข้อคำถามไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ผู้ตอบสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ลดความเครียดและความสับสนในการตอบ ซึ่งการจัดลำดับของคำถามมีประโยชน์มากสำหรับนักวิจัย หากเป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบเขียนคำตอบเองแบบสอบถามควรจะขึ้นต้นด้วยความง่าย และประเด็นที่น่าสนใจใกล้เคียงตัว แล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มความยากหรือประเด็นต้องใช้ความคิดมากขึ้นเป็นลำดับค่ะ ก็เป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ขอนำมาฝากกับท่านผู้อ่านกันนะคะ

เรียบเรียงโดย ปิยะวรรณ ปานโต

เอกสารอ้างอิง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ศาสตร์แห่งการวิจัยทางการเมืองและสังคม ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๕๕.

กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยไทย และสังคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๕.

หน้า ๕๘๘ - ๕๙๕.

แหวดวงนักวิจัย

แหวดวงนักวิจัยฉบับเปิดศักราชปีใหม่นี้ ขอแนะนำนักวิจัยที่เชื่อได้ว่า แหวดวงนิสิต นักศึกษา นักการเมืองการปกครอง นักวิจัยทั้งหลายรู้จักท่านกันเป็นอย่างดี ท่านคือ ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์

การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต (ธรรมศาสตร์) พ.ศ. ๒๕๒๕
- เหนติบัณฑิตไทย พ.ศ. ๒๕๒๗
- D.E.A. de droit public interne (Paris II, FRANCE) พ.ศ. ๒๕๓๐
- Dootorat en droit (Paris II, FRANCE) พ.ศ. ๒๕๓๓
- ประกาศนียบัตรว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นจากสถาบัน IAP. ประเทศฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๕๓๗

ตำแหน่งทางวิชาการ

ศาสตราจารย์ประจำภาควิชากฎหมายมหาชน ระดับ ๑๐
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลงานทางวิชาการ

หนังสือ

- ตุลาการรัฐธรรมนูญ
- รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน : ข้อสังเกตพร้อมเชิงอรรถเรียงมาตรา
- รวมบทความกฎหมายการคลังและงบประมาณ (บรรณาธิการ)
- คำบรรยายกฎหมายการคลังและภาษีอากร
- ศาลปกครอง (บรรณาธิการ)
- รวมกฎหมายปกครอง (บรรณาธิการ)
- รวมบทความกฎหมายการปกครองท้องถิ่น
- กฎหมายเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
- การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
- การปกครองท้องถิ่นประเทศฝรั่งเศส
- การตรวจสอบนักการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
- การปกครองส่วนท้องถิ่น
- การตรวจเงินแผ่นดิน

- หลักการใหม่ในกระบวนการการนิติบัญญัติ
- รวมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายสำคัญที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (บรรณาธิการ)

งานวิจัย

- ระยะเวลาหนึ่งปีของงบประมาณ เสนอต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกับบทบัญญัติเรื่องการปกครองท้องถิ่น งานวิจัยเสริมหลักสูตรเสนอต่อคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คพป.) งานวิจัยนี้ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่โดยกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น (วิจัยร่วม) เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกา
- การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล (วิจัยร่วม) เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- งบประมาณจังหวัดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หัวหน้าคณะผู้วิจัย) เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- คำพิพากษากฎีกาที่เกี่ยวกับคดีปกครอง เสนอต่อสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- การจัดการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษศึกษากรณีจังหวัดภูเก็ต (หัวหน้าคณะผู้วิจัย) เสนอต่อศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑
- ความเหมาะสมในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแผนการดำเนินงานในการโอนกิจการขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร เสนอต่อกระทรวงคมนาคม (วิจัยร่วม) (งานวิจัยดีเด่นด้านนิติศาสตร์ของสภาวิจัยแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐)
- Education Management and Financing in Thailand (วิจัยร่วม) เสนอต่อ UNESCO
- เขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๕ และมาตรา ๒๖๖ (หัวหน้าคณะผู้วิจัย) เสนอต่อสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๓
- Medium Term Recovery Strategy Assessment and Recommendations : NESDB's Ninth Plan Strategies (วิจัยร่วม) เสนอต่อ National Economic and Social Development Board and Asian Development Bank, ๒๕๕๓

- สถานภาพและบทบาทของราชการบริหารส่วนภูมิภาคในอนาคต (วิจัยร่วม) เสนอต่อสถาบันดำรงราชานุภาพ, ๒๕๔๔
- งานวิจัยกฎหมายข้อมูลข่าวสารทางปกครองของประเทศฝรั่งเศส เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรกฎาคม ๒๕๔๕
- การเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิจัยร่วม) เสนอต่อกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๕ (โครงการวิจัยร่วมกันระหว่างไทยและญี่ปุ่น ภายใต้ความช่วยเหลือทางวิชาการองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA))
- การจัดตั้งสำนักงานประกันสังคมเป็นองค์การมหาชน (วิจัยร่วม), ๒๕๔๕ เสนอต่อสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน
- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอาศัยกลไกของสำนักงานคลังเขตและสำนักงานคลังจังหวัด (หัวหน้าคณะผู้วิจัย) เสนอต่อกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, ๒๕๔๖
- ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ (หัวหน้าคณะผู้วิจัย) เสนอต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๖
- “การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยศาลรัฐธรรมนูญ” โดย ศูนย์การศึกษาพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (วิจัยร่วม), ๒๕๔๖
- “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” (วิจัยร่วม) สนับสนุนทุนการวิจัยโดยสำนักงาน ป.ป.ช. และ The United States Agency for International Development, ๒๕๔๖

การทำงาน

งานสอน

- อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (บรรยายกฎหมายการคลังและภาษีอากร กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายปกครอง กฎหมายภาษีทรัพย์สินและความมั่งคั่ง และกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น)
- อาจารย์พิเศษคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (บรรยายวิชาการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ สัมมนาการเมืองการปกครองของไทยและรัฐธรรมนูญพิสดาร)
- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ

- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต วิทยาลัยรัตนบัณฑิต

งานบริหาร

- รองอธิการบดีฝ่ายบริหารบุคคลและกฎหมาย, ๒๕๔๗ - ปัจจุบัน
- ผู้ช่วยคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗ - ๒๕๒๘
- ผู้ช่วยรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔ - ๒๕๓๗
- กรรมการหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕ - ๒๕๔๐
- ประธานศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑
- กรรมการศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๖ - ปัจจุบัน
- กรรมการศูนย์ศึกษาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕ - ๒๕๔๓
- ประธานสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘ - ๒๕๓๙
- บรรณาธิการวารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙
- บรรณาธิการวารสารธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒
- คณะกรรมการวิชาการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง, ๒๕๔๒
- ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (TU-RAC), ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔
- คณะอนุกรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้านกฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ, ๒๕๔๐ - ปัจจุบัน
- คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒ - ปัจจุบัน
- กรรมการอำนวยการสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔ - ปัจจุบัน
- หัวหน้าภาควิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์, ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗
- กรรมการประจำคณะนิติศาสตร์, ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗
- ผู้อำนวยการโครงการประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์, ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗
- กรรมการบริหารกองทุนนรนิติ เศรษฐบุตร, ๒๕๔๔ - ปัจจุบัน
- กรรมการห้องสมุดคณะนิติศาสตร์, ๒๕๔๕ - ปัจจุบัน

- กรรมการกองทุนศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ (สมัยที่ ๕), ๒๕๔๕ - ปัจจุบัน
- กรรมการกองบรรณาธิการวารสารสถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖ - ปัจจุบัน
- กองบรรณาธิการวารสารธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕ - ปัจจุบัน
- กรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๔๖ - ปัจจุบัน
- กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘ - ๒๕๓๙ และ ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗
- กรรมการบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗

เรียบเรียงโดย วิมลรักษ์ ศานติธรรม

ปิดท้ายวิจัย

วันขึ้นปีใหม่

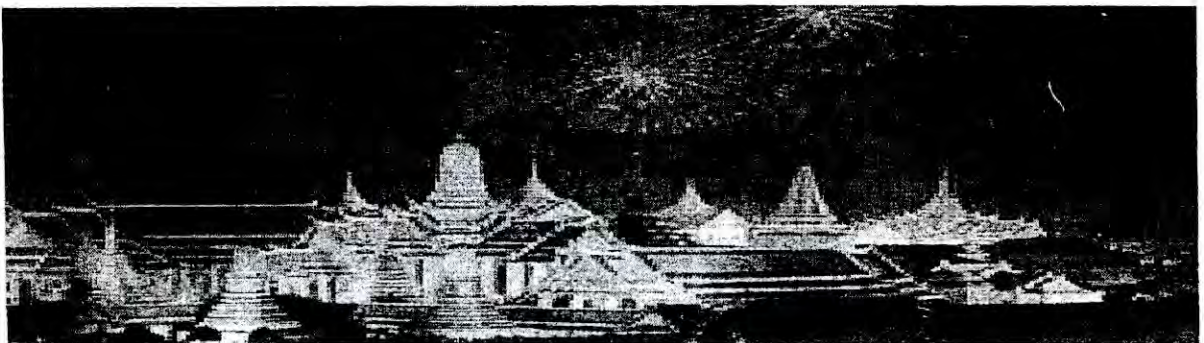
เดือนมกราคมเป็นเดือนแห่งการเริ่มต้นปีใหม่ ปิดท้ายวิจัยจึงขอนำเสนอให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา เกี่ยวกับ **วันขึ้นปีใหม่** ดังนี้

ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ของไทยในสมัยโบราณมาเรื่อว่า วันแรม ๑ ค่ำเดือนอ้าย เป็นวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาจะถือเหมันตฤดูเป็นการเริ่มต้นปี และในสมัยโบราณนั้น วันขึ้นปีใหม่ เราได้นับถือคติของพราหมณ์ คือใช้วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ เป็นวันขึ้นปีใหม่ และเป็นเช่นนั้นตลอดมา จวบจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๓๒ ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้เปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่เป็นวันที่ ๑ เมษายน ทั้งนี้ก็เนื่องจากทางราชการได้นิยมใช้หลักทางสุริยคติ แต่ก็ยังคงถือตามคติพราหมณ์อยู่ เพราะเดือน ๕ ตรงกับเดือนเมษายนพอดี

ต่อมาทางราชการได้ประกาศเปลี่ยนแปลงวันขึ้นปีใหม่ เนื่องจากมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติปฏิทิน พ.ศ. ๒๔๘๓ ขึ้น และพระราชบัญญัตินั้นเริ่มประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ รัฐบาลจึงถือวันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่ ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ จึงมีเพียง ๔ เดือนเท่านั้น คือเดือนเมษายนถึงเดือนธันวาคม เพื่อให้สอดคล้องกับปฏิทินของนานาประเทศและทั่วโลก รัฐบาลจึงประกาศให้วันที่ ๑ มกราคมเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยอย่างเป็นทางการ เมื่อ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และใช้มาจวบจนกระทั่งทุกวันนี้ แต่อย่างไรก็ตามคนไทยส่วนใหญ่ก็ยังคงถือว่าวันสงกรานต์คือวันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปีเป็นวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณีดั้งเดิมของไทย

ปีใหม่ ๒๕๕๔ นี้ กองบรรณาธิการขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้ผู้อ่านทุกท่าน ประสบแต่ความสุข ความเจริญ สุขภาพพลานามัย สมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากทุกขภัยอันตรายทุกประการ

กองบรรณาธิการ

พิมพ์ที่ : สำนักงานพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร